

Torenvalknest *Falco tinnunculus* met tien eieren bij de Zeedijk, Tholen

Cock en Elly van Heukelen

Op de terugweg van de broedvogelmonitoring in het Rammegors reden mijn vrouw Elly en ik op 10 april 2010 langs de Zeedijk en zagen we bij een oude vervallen landbouwschuur een mannetje en vrouwtje Torenvalk *Falco tinnunculus* in een boom zitten. In de boom konden we geen nest ontdekken. Na te zijn gestopt, gingen we toch nog even in de schuur kijken. Er stonden een aantal oude onbruikbare machines en in de hoek van de schuur lag een stapel oud hooi van 3 meter hoog en met een omtrek van ongeveer 4 bij 4 meter. De achterkant van de schuur was helemaal open. Dus je keek zo de polder in. In het dak zaten enkele gaten. Volgens ons een mooie broedlocatie, dus goed om in de gaten houden.

Woensdag 14 april om 14.00 uur. Vanaf de parallelweg heb ik een mooi overzicht op de schuur en kan zo de Torenvalken in de gaten houden. Om 14.45 uur komt een man Torenvalk met prooi en vliegt de schuur in. Vijf minuten later komt hij weer naar buiten en vliegt hij de polder in. Om 15.30 uur ga ik een kijkje nemen in de schuur en na lang zoeken zie ik een vrouw Torenvalk plat op de stapel hooi zitten. Als ik haar ontdekt heb, vliegt ze gelijk naar buiten. Ik klim op de hooistapel en zie in een klein kuiltje 2 eieren liggen.

Zondag 18 april om 08.30 uur. De man Torenvalk zit op het dak van de schuur, ik wacht een half uur maar er gebeurt niets. Ik ga een kijkje nemen in de schuur. Bij binnenkomst vliegt vrouw Torenvalk naar boven en gaat op een dwarsbalk van de schuur zitten. Ik controleer het nest en tel 4 eieren.

Donderdag 22 april om 14.00 uur. Vanaf mijn vaste waarnemingspunt (een parallelweg) zie ik om 14.25 uur een man Torenvalk met prooi de schuur invliegen. Hij komt na 20 minuten weer naar buiten en vliegt de dijk over richting Rammegors. De man komt na 15 minuten terug en vliegt de schuur weer in. Hij komt niet naar buiten. Om 16.00 uur ga ik de schuur in en, controleer het nest. Er liggen 6 eieren in.

Maandag 26 april om 13.30 uur. Ik ga vanaf een zijdeurtje buiten het zicht van het torenvalkvrouwtje de schuur in en ga achter een oude tractor zitten. Om 13.35 uur komt de man Torenvalk met prooi naar binnen vliegen en vliegt gelijk door naar de hooiklamp. De prooi is al aangevreten. Ik zit net iets te laag om te zien wat er daarboven allemaal gebeurt. Het mannetje Torenvalk vliegt gelijk weer weg. Om 14.45 uur kijk ik in het nest en zie dat er 8 eieren in liggen. Nu had ik wel eens eerder gehoord van Torenvalknesten met 7 eieren, maar 8 vond ik toch wel erg bijzonder. Vooral omdat ik steeds maar één stel ouders waarnam. Het vrouwtje zat steeds te broeden en het mannetje kwam met prooi.

Zaterdag 1 mei om 8.00 uur. Ik ga gelijk de schuur in en zodra ik binnenkom vliegt het vrouwtje Torenvalk naar de dwarsbalk boven in de schuur. Ik doe snel een nestcontrole en tel 10 eieren! Hoewel ik uit ervaring weet dat eieren van Torenvalken erg variabel gekleurd kunnen zijn, is de kleur en de spikkels van al deze eieren ongeveer hetzelfde. Ik maak er gauw een foto van en vertrek weer.

Het nest met tien eieren, 1 mei 2011 (Foto: Cock van Heukelen). *A clutch of ten eggs in Kestrel, 1 May 2011.*

In de dagen en weken erna houd ik regelmatig op verschillende tijdstippen vanaf de parallelweg de zaak langdurig in de gaten houden. De man Torenvalk vliegt regelmatig de schuur in; 1 á 2 prooien per 3 uur.

Zaterdag 12 juni om 10.30 uur. Het werd weer tijd om eens in de schuur te kijken. Als ik de schuur inga, vliegt het vrouwtje gelijk weer naar boven. Ik voer gauw een controle uit. Er zijn 9 jongen en 1 ei. Ik verwijt mezelf dat ik mijn fototoestel ben vergeten.

Zondag 20 juni blijken er bij de controle nog steeds 9 jongen te zijn. Het ei is nergens te vinden. De jongen zien er gezond uit en ik maak een filmpje van ze. Rond het nest liggen restanten van half vergane muizen waarvan ik niet kan zien welke soorten het betreft.

Maandag 28 juni. Ik ga nogmaals bij de jonge Torenvalken kijken en tel nog steeds 9 jongen. Ze zien er goed en gezond uit, op het kleinste jong na; die zit onder het

bloed en lijkt te zijn aangepikt door de andere jongen. Het ligt er weer bezaaid met kadavertjes van mollen en muizen en het stikt er van de vliegen.

De eieren zijn uitgekomen, en de jonge Torenvalken liggen dicht tegen elkaar aan voor warmte (Foto: Cock van Heukelen). *The nestling Kestrels*.

Vrijdag 9 juli. Ik tel nu 8 mooie jonge Torenvalken die al volop met hun vleugels aan het oefenen zijn. Ze zien er gezond en fit uit en zullen binnenkort gaan vliegen, als de oudste dat al niet een keer gedaan hebben. Ik krijg ze helaas niet alle acht tegelijk op de foto omdat ze zich achter elkaar en achter het hooi verstoppen. Ik maak gauw een paar foto's en laat ze verder met rust.

Vrijdag 16 juni om 14.00 uur. Ik ga weer naar de schuur om te kijken wat de stand van zaken is. Ik wacht één uur, maar van de jonge en de oude Torenvalken is geen spoor meer te bekennen. Vermoedelijk zijn ze de dijk overgestoken en het Rammegors ingegaan, of zijn ze in de polder gaan jagen. Gezien hun conditie bij het laatste bezoek, houd ik het erop dat ze alle acht uitgevlogen zijn.

Vanaf het begin en tot het eind van mijn waarnemingen heb ik steeds maar één vrouw Torenvalk waargenomen. Als ik kijk naar het ritme van de eileg, ben ik van mening dat er geen sprake is van bigamie. Als ik ervan uitga dat er om de dag een ei gelegd wordt, kunnen ze allemaal van hetzelfde vrouwtje zijn. Het eerste ei is dan gelegd op 12 april. 13 april is er dan niet gelegd en op 14 april volgt het tweede ei. Op 15 en 17 april wordt er niet gelegd en op 16 en 18 april wel. Vervolgens wordt op 1 mei het tiende ei in het nestkuiltje gedeponereerd. Ik heb dus geen enkele aanwijzing dat er meerdere vrouwtjes in het spel waren.

De jonge Torenvalken vlak voor het uitvliegen, deels verborgen achter hooibalen (Foto: Cock van Heukelen). *The Kestrels about to fledge, with some hiding behind the hay stack.*

Summary

Heukelen C. van & Heukelen E. van 2011. Kestrel *Falco tinnunculus* nest with 10 eggs. *De Takkeling* 19: 125-128.

In the southwestern Netherlands, a Kestrel pair nesting on a hay stack in a barn produced ten eggs in April 2010. The sequence of laying indicated that the eggs were laid by a single female, which was borne out by the fact that – despite frequent visits – a second female was never seen. At least nine of the eggs hatched, of which eight fledged. The large number of uneaten voles and moles showed that local food supply must have been excellent.

Adres: Acacialaan 8, 4311 GP Bruinisse, cockenelly@zeelandnet.nl